

**28 ŞUBAT SÜRECİNDE MİLLİ GÜVENLİK KURULU
VE MEDYA GÜNDEMİ İLİŞKİSİ
(Gündemler Arası Karşılaştırma)**

Erkan YÜKSEL*

Abstract

This study deals with the relationship between National Security Council (NSC) and media agendas during the process of February 28 in the view of agenda-setting studies. As an indicator of the media agenda the study is limited by Cumhuriyet, Hürriyet, Milli Gazete, Sabah and Türkiye dailes. The news about the MGK agenda in Anatolia (news) Agency is used to be an indicator of the MGK agenda. The comparison of the agendas shows that there is no high relationship between these two agendas before, during or after the process, but in the case of issue xxxx NSC leads the media agenda.

Key words: Media effects, Agenda-Setting, The process of February 28.

.....

---

* Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi.

Giriş

Bu çalışmada, öncesi ve sonrasıyla “28 Şubat süreci” döneminde, Milli Güvenlik Kurulu (MGK) ile medya gündemleri arasında herhangi bir ilişki olup olmadığı sorusuna gündem belirleme yaklaşımı (Yüksel, 2001; Dearing ve Rogers, 1996) çerçevesinde “gündemler arası karşılaştırma” biçimindeki araştırma geleneğiyle yanıt aranmaktadır.

Bu dönemde gelişen bazı olaylar şöyle sıralanabilir: 24 Aralık 1995 günkü genel seçimde Refah Partisi'nin (RP) oyların yüzde 21,4'ünü alması ve bir süre sonra Doğru Yol Partisi (DYP) ile anlaşarak REFAHYOL hükümetini kurması, ardından irtica ve laiklik konularını gündeme gelmesi, Sincan'da düzenlenen Kudüs Gecesi, Milli Güvenlik Kurulu'nun (MGK) 28 Şubat 1997 günkü toplantısında alınan kararlar, bunlara hükümetin direnmesi, darbe tartışmaları ve hükümetin istifası, üç parti koalisyonu ile yeni bir hükümetinin kurulması, RP'nin kapatılması ve kimi partililere siyaset yasağı getirilmesi (1).

Haklı bulanlara göre 28 Şubat süreci, irtica karşısında “rejimin doğal bir reaksiyonu” ya da “refleksi”; eleştirenlere göre ise “post modern bir darbe” olarak yorumlanmıştır. Anayasal bir kurum olan MGK'nın aldığı kararların; hükümete birer “tavsiye” mi yoksa, “yaptırım” gücü de içeren bir “muhtıra” mı olduğu uzun süre tartışılmıştır (2). MGK'nın askeri kanadının medya ile ilişkileri de tartışmanın başka bir boyutunu oluşturur.

Medyanın insanlarla ne yaptığı sorusuna yanıt arayan araştırma yaklaşımları arasında, “Medya ne düşüneceğimizi söylemekte başarılı olmayabilir, fakat ne hakkında düşüneceğimizi söylemekte fevkalade başarılıdır” temel düşüncesinden esinlenen gündem belirleme araştırmaları dikkat çekicidir (Yüksel, 2001). Daha çok medya gündemi ile kamu gündemi arasındaki ilişki üzerine odaklanan gündem belirleme araştırmalarında bir konunun gündemde yer almasında kimin ya da neyin rolü olduğu sorularına yanıt aranır ve medya gündeminin kamu gündemine öncülük ettiği ortaya konulur.

Medya gündemini “neyin ya da kimin belirlediği” sorusu için elde edilen bulgular medya içeriklerini etkileyen unsurlara yönelik kimi kuramsal çalışmalarla (Shoemaker ve Reese: 1991) ilişkilendirilebilir de, konuların gündemde yer alabilmek için birbiri ile köşe kapmaca oynadığı ortamda ABD Başkanı ya da Beyaz Saray’ın, konu teklifçiliği ve medya savunuculuğunun, ateşleyici olayların, halkla ilişkiler faaliyetlerinin ve kitle iletişim araçları arası etkileşimin özel bir önemi olduğu kimi çalışmalarda ortaya konulmuştur (Yüksel, 2001). Bu çalışmada ise MGK’nın medya içerikleri üzerinde etkisi, “gündemler arası karşılaştırma” yaklaşımı çerçevesinde test edilmektedir.

Araştırma Tasarımı

Öncesi ve sonrasıyla 28 Şubat sürecini kapsamı açısından bu çalışma, üç ayrı dönem üzerine odaklanmıştır. 28 Şubat 1997 günkü MGK

toplantısından altı ay öncesi ile kararların alındığı ve uygulamaya konulduğu ilk altı aylık dönem ve daha sonra da izleyen altı aylık dönem çalışmada ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Çalışmanın medya gündemi boyutu, günlük olarak yayınlanan ve ülke geneline dağıtımı yapılan Cumhuriyet, Hürriyet, Sabah, Türkiye ve Milli Gazete'yle sınırlandırılmıştır. Gazetelerdeki konuların önemlilik derecesi, geleneksel bir uygulama olan içerik analizi (Gökçe, 2000) çerçevesinde, birinci sayfada yayınlanan haberlerdeki değinme sayısı ile sınırlandırılmıştır. Yargısal olarak yapılan gazete seçiminde birden fazla kriter dikkate alınmıştır. Bunlar gazete sahipliği, tiraj unsuru ve okur profillerindeki siyasal eğilimlerdir (3).

Çalışmanın MGK gündeminin ortaya konulması boyutunda ise, toplantılarla ilgili gündemin belirlenmesinde herhangi bir konuda yapılan konuşma ya da görüşmelerin süresinin ölçülmesi beklenmektedir (Yüksel, 2001:126-148). Ancak gizli olan MGK toplantıları ile ilgili tek belge basın bildirileridir. Toplantının resmi bir dille ifadesi anlamına gelen bildirilerin temin edileceği en önemli adres, devletin haber ajansı olan Anadolu Ajansı (AA)'dır. Ayrıca gazeteler için uygulanan içerik analizi şablonunu AA haberleri için de kullanmak mümkündür.

Çalışma kapsamında 18 aylık tüm dönem içerisinde incelenen haberler toplam 218 alt kategoride kodlanmış ve bunlar daha sonra en az toplam 50 kez değinilen, biri "diğer" kategorisi olmak üzere 42 genel kategori çerçevesinde anlamlı bir bütün haline getirilmiştir.

Araştırma Bulguları

MGK'nın 28 Şubat toplantısı öncesindeki ilk altı aylık dönemde; 1 Ağustos 1996-31 Ocak 1997 günleri arasında Cumhuriyet, Hürriyet, Milli Gazete, Sabah ve Türkiye gazetelerinin ilk sayfalarında yayınlanan haberler çerçevesinde oluşturulan gazetelerin gündemi ile AA bültenleri çerçevesinde oluşturulan MGK gündemine dönük veriler, bir gösterge niteliğinde oluşturulan gündemdeki en önemli beş konu çerçevesinde tablo 1'de bir araya getirilmektedir.

Tablodaki kod numaraları, konuların gazetelerdeki toplam haber sayısına göre oluşturulan sıralamadaki önemlilik derecesine göre tanımlanmıştır. Konuların sıralaması, gündemdeki en önemli konudan daha az önemli konuya doğru oluşturulmuştur. Buna göre 28 Şubat öncesi dönemde gazetelerde en fazla (toplam 805) haber yapılan konu, MGK'nın 28 Şubat 1997 günü yapılacak toplantısında gündeme gelecek olan irtica ve laiklik konusudur. Gazetelerin gündeminin ikinci sırasındaki Susurluk Skandalı konusu, Hürriyet gazetesinin gündeminde ilk sıradadır. Gazetelerin gündeminin üçüncü sırasındaki REFAHYOL Hükümeti'nin icraatları konusu ise Milli Gazete'nin en fazla haber yaptığı konu başlığıdır. Gazetelerde yayınlanan en önemli ilk beş haber konusu bağlamında ise, irtica ve laiklik konusunun payının dörtte birden fazla (yüzde 28,7) olduğu anlaşılmaktadır. Milli Gazete'nin gündemindeki en önemli beş konu içinde REFAHYOL Hükümeti'nin icraatları tek başına yarıya yakın (yüzde 43,7) bir paya sahiptir. MGK gündeminin en önemli

konuları, gazetelerin gündeminde 6'ncı ve 7'nci sırada haber konusu edilen terör ve PKK konusu ile Kuzey Irak'taki gelişmelerdir.

Toplam (N: 2802)		Cumhuriyet (N: 702)		Hürriyet (N: 500)		Milli Gazete (N: 842)		Sabah (N: 560)		Türkiye (N: 724)		MGK (N: 18)	
K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
1	28,7	1	26,2	1	29,6	3	43,7	1	25,4	10	24,3	6	22,2
2	20,7	2	25,1	2	29,6	1	23,6	5	24,6	3	21,0	7	22,2
3	19,9	4	19,4	5	16,2	4	14,1	2	24,1	4	20,2	9	22,2
4	17,7	5	17,2	7	14,0	5	9,3	4	13,0	1	18,2	23	16,7
5	13,0	7	12,1	6	10,6	13	9,3	6	12,9	6	16,3	28	16,7
	100		100		100		100		100		100		100

Tablo 1. İlk Altı Aylık Dönemde Gündemde Yer Alan Konular

N: Gündemdeki ilk beş konuya yönelik toplam değinme sayısı,
K: Kategorilerin kod numaraları, 1: İrtica ve laiklik konusu, 2: Susurluk Skandalı, 3: RP ve REFAHYOL Hükümeti'nin icraatları, 4: Hayat pahalılığı ve ekonomi, 5: RP ve REFAHYOL Hükümeti'ne yönelik eleştiriler, 6: Terör ve PKK konusu, 7: Kuzey Irak'taki gelişmeler, 9: Kıbrıs ve Kıbrıs sorunu, 10: DYP lideri Tansu Çiller, 13: Medya'ya yönelik eleştiriler, 23: Yunanistan ve Yunanistan ile ilişkiler (Ege sorunu dahil), 28: AB ile ilişkiler konusu.

28 Şubat döneminde gazetelerin ve MGK'nın gündemi, 1 Şubat-31 Temmuz 1997 günleri arasındaki haberlere uygulanan içerik analizi yöntemiyle ortaya çıkarılmıştır. Döneme ilişkin gazetelerin ve MGK'nın gündemine yönelik bulgular tablo 2'de sunulmaktadır.

Toplam (N: 3152)		Cumhuriyet (N: 948)		Hürriyet (N: 550)		Milli Gazete (N: 1090)		Sabah (N: 571)		Türkiye (N: 718)		MGK (N: 22)	
K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
1	49,7	1	49,7	1	45,5	1	32,4	1	42,7	1	34,7	1	22,7
2	15,6	2	17,7	3	24,0	4	24,6	3	20,7	5	25,5	2	22,7
3	12,9	3	16,7	9	13,8	3	17,9	12	13,1	4	14,8	6	22,7
4	12,2	6	8,8	2	8,5	10	13,2	2	11,7	7	13,9	15	22,7
5	9,6	7	7,2	6	8,2	13	11,9	9	11,7	2	11,1	x	9,1*
	100		100		100		100		100		100		100

Tablo 2. İkinci Altı Aylık Dönemde Gündemde Yer Alan Konular

N: Gündemdeki ilk beş konuya yönelik toplam değinme sayısı, K: Kategoriler ya da gündem maddeleri, 1: İrtica ve laiklik konusu, 2: Eğitim reformu ya da sekiz yıllık zorunlu kesintisiz temel eğitim konusu, 3: RP ve REFAHYOL Hükümeti'ne yönelik eleştiriler, 4: RP ve REFAHYOL Hükümeti'nin icraatları, 5: DYP lideri Tansu Çiller, 6: MGK ve 28 Şubat Kararları, 7: Hayat pahalılığı ve ekonomi, 8: RP'ye ve REFAHYOL Hükümeti'ne yönelik eleştirilere verilen yanıtlar, 9: Hükümet bunalımı (krizi) ya da yeni hükümet arayışları, 10: ANASOL-D Hükümeti'ne yönelik eleştiriler, 12: Genelkurmay Başkanlığı'na ve brifinglere yönelik değinmeler, 13: Medya'ya yönelik eleştiriler, 15: Terör ve PKK konusu, x: Kıbrıs ve Kıbrıs sorunu ve OHAL Uygulaması, *: İki kategoriye eşit seviyede yer verilmiştir.

28 Şubat döneminde gazetelerin gündemindeki en önemli konunun MGK'nın da gündeminde ilk sırada yer alan irtica ve laiklik

konusu olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu konu, gazetelerin gündemindeki en önemli beş konu arasında yarıya yakın paya sahiptir (Yüzde 49,7). Gazetelerin gündeminin ikinci sırasında yer alan 28 Şubat Kararları'nın en önemli maddesi; sekiz yıllık zorunlu kesintisiz temel eğitim konusu, Milli Gazete'nin gündemindeki en önemli beş konu arasına girememektedir. Milli Gazete'nin gündeminin ikinci sırasında hükümetin icraatları yer almaktadır. Gazetenin gündeminde hükümete yönelik eleştirilere verilen yanıtlar dikkati çekmektedir. Türkiye gazetesinin gündeminde ikinci sırada hükümet ortağı ve DYP lideri Çiller vardır. MGK gündeminin en önemli konuları arasında ise irtica ve laiklik konusu ile eğitim reformu konusu dışında, terör ve PKK konusu ile 28 Şubat Kararları'na yapılan değinmeler ön plana çıkmaktadır.

28 Şubat sonrası dönemde; 1 Ağustos 1997 ile 31 Ocak 1998 günleri arasında, gazetelerin ve MGK'nın gündemindeki en önemli beş konu tablo 3'te sunulmaktadır.

Toplam (N: 2699)		Cumhuriyet (N: 736)		Hürriyet (N: 383)		Milli Gazete (N: 1191)		Sabah (N: 330)		Türkiye (N: 599)		MGK (N: 15)	
K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
1	35,1	1	31,9	1	36,3	3	31,4	1	32,7	7	35,9	11	26,7
2	16,6	2	27,9	6	21,9	1	30,6	5	19,7	1	16,9	1	20,0
3	16,4	6	16,2	4	14,6	4	16,0	2	17,3	8	16,4	13	20,0
4	16,1	4	13,3	2	14,1	5	12,1	10	15,8	15	16,0	48	20,0
5	15,8	5	10,7	5	13,1	12	9,8	7	14,5	5	14,9	9	13,3
	100		100		100		100		100		100		100

Tablo 3. Son Altı Aylık Dönemde Gündemde Yer Alan Konular

N: Gündemdeki ilk beş konuya yönelik toplam değinme sayısı, K: Kategoriler ya da gündem maddeleri, 1: İrtica ve laiklik konusu, 2: Hayat pahalılığı ve ekonomi, 3: ANASOL-D Hükümeti'ne yönelik eleştiriler, 4: Eğitim reformu ya da sekiz yıllık zorunlu kesintisiz temel eğitim konusu, 5: RP kapatma davası, 6: Susurluk Skandalı, 7: ANASOL-D Hükümeti'nin icraatları, 8: DYP lideri Tansu Çiller, 9: AB ile ilişkiler, 10: RP ve REFAHYOL Hükümeti'ne yönelik eleştiriler, 11: Terör ve PKK konusu, 12: RP'nin hükümet sonrası icraatları, 13: Kıbrıs ve Kıbrıs sorunu, 15: Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in icraatları, 48: OHAL Uygulaması.

28 Şubat sonrası dönemde gazetelerin gündeminin ilk sırasında yine irtica ve laiklik konusu yer almaktadır. Haberlerde değinme sayısı azalmakla birlikte (toplam 948) konu; Cumhuriyet, Hürriyet ve Sabah gazetelerinin gündeminde ilk sırada bulunmaktadır. Gündemin ikinci sırasına ise yeni bir konu yükselmiştir. İlk altı aylık dönemde dördüncü sırada yer bulan hayat pahalılığı ve ekonomi konusu bu kez gazetelerin gündeminin ikinci sırada dikkati çekmektedir. Türkiye gazetesinin gündeminin ilk sırasında; gazetelerin gündeminde ancak yedinci sırada yer bulabilen, yeni kurulan ANASOL-D Hükümeti'nin icraatları, Milli Gazete'nin gündeminin ilk sırasına da bu hükümete yönelik eleştiriler bulunmaktadır. Bu dönemde MGK gündeminde ise, yeniden terör ve PKK konusu ilk sırayı almıştır.

Öncesi ve sonrasıyla 28 Şubat sürecinde MGK ve medya gündemi, incelenen 18 ay bir bütün olarak ele alındığında, en önemli beş konu çerçevesinde tablo 4'te sunulduğu gibi oluşmaktadır.

Tabloya göre gazetelerde en fazla değinilen konu irtica ve laiklik konusudur. Hayat pahalılığı ve ekonomi konusu ikinci sırada yer almaktadır. Üçüncü sırada ise REFAHYOL Hükümeti'nin icraatları dikkati çekmektedir. Gazeteler bazında irtica ve laiklik konusuna en az yer veren gazete, yüzde 26,9'luk oranla Türkiye'dir. En fazla yer veren gazete ise Hürriyet gazetesidir (yüzde 42,5). Cumhuriyet, Hürriyet ve Sabah gazetelerinin gündeminde ön plana çıkan REFAHYOL Hükümeti'ne yönelik eleştiriler, Milli Gazete ve Türkiye gazetesinde benzer biçimde yer bulmamış, bu iki gazetede söz konusu hükümetin icraatları ön plana çıkarılmıştır. Türkiye gazetesinde REFAHYOL Hükümeti'nin ortağı ve DYP lideri Çiller haberlerde en fazla değinilen ikinci konudur. Bu iki gazete arasında dikkati çeken bir başka ilişki ise, REFAHYOL Hükümeti'nin ardından kurulan ANASOL-D Hükümeti'ne yönelik haberlerde kendisini göstermektedir. Tüm dönemde MGK gündeminde en sık tekrarlanan konu ise, terör ve PKK konusudur.

İLETİŞİM FAKÜLTESİ DERGİSİ/28 Şubat Sürecinde Milli Güvenlik Kurulu ve Medya Gündemi İlişkisi

Toplam (N: 7319)		Cumhuriyet (N: 2229)		Hürriyet (N: 1263)		Millî Gazete (N: 2682)		Sabah (N: 1273)		Türkiye (N: 1794)		MGK (N: 37)	
K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
1	45,4	1	39,9	1	42,5	1	34,2	1	38,8	1	26,9	9	35,1
2	16,4	2	18,3	6	20,5	3	23,7	4	24,2	7	25,5	1	24,3
3	12,9	4	15,3	4	20,3	8	19,3	2	13,2	2	18,5	12	24,3
4	12,7	6	14,5	17	8,5	5	11,9	6	12,5	11	14,8	x	16,2*
5	12,7	5	11,9	5	8,2	15	10,9	9	11,3	3	14,4		
	100		100		100		100		100		100		100

Tablo 4. Tüm Dönem İçinde Gündemde Yer Alan Konular

N: Gündemdeki ilk beş konuya yönelik toplam değinme sayısı, K: Kategoriler ya da gündem maddeleri, 1: İrtica ve laiklik konusu, 2: Hayat pahalılığı ve ekonomi, 3: RP ve REFAHYOL Hükümeti'nin icraatları, 4: RP ve REFAHYOL Hükümeti'ne yönelik eleştiriler, 5: Eğitim reformu ya da sekiz yıllık zorunlu kesintisiz temel eğitim konusu, 6: Susurluk Skandalı, 7: DYP lideri Tansu Çiller, 8: ANASOL-D Hükümeti'ne yönelik eleştiriler, 9: Terör ve PKK konusu, 11: ANASOL-D Hükümeti'nin icraatları, 12: Kıbrıs ve Kıbrıs sorunu, 15: Medya'ya yönelik eleştiriler, 17: Hükümet bunalımı ya da yeni hükümet arayışları, x: OHAL Uygulaması, 28 Şubat Kararları, Eğitim reformu ya da sekiz yıllık zorunlu kesintisiz temel eğitim konusu, AB ile ilişkiler, Kuzey Irak'taki gelişmeler, *: Dört kategoriye eşit seviyede yer verilmiştir.

Değerlendirme

28 Şubat süreci öncesinde ve sonrasında MGK ile medya arasındaki ilişki pek çok biçimde sorgulanabilir ve tanımlanabilir. Bu çalışmada söz konusu ilişkiye gündemler düzeyinde yaklaşılarak bir tanım getirilmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgular her iki gündem arasındaki konuların önemlilik derecelerini içeren listelerin genellenebilir bir nitelikte anlamlı bir ilişki içinde olmadığını ortaya koymaktadır. İstatistiksel olarak da MGK gündemindeki konuların değinilme sayısı ile aynı konuların gazetelerin gündemindeki değinilme sayısı birbiri ile karşılaştırdığında yine anlamlı sonuçlara ulaşmak mümkün olamamaktadır. Gazeteler bazında ise ilk dönemde REFAHYOL Hükümeti'ne yönelik eleştiriler daha çok Cumhuriyet, Hürriyet ve Sabah gazetelerinde dikkati çekerken, Milli Gazete ve Türkiye gazetesinde daha çok eleştirilen hükümetin icraatları ön plana çıkmaktadır. Milli Gazete hükümete yönelik eleştirilere verilen yanıtları gündemine almakta, Türkiye gazetesi de hükümet ortağı ve DYP lideri Çiller'i gündemine taşımaktadır. Öte yandan konular bazında yapılacak bir başka araştırmada sorgulanabilecek, özellikle de gündemin ilk sırasında yer alan irtica ve şeriat konusunun zaman serisi analizi bulguları merak konusudur.

Notlar

-28 Şubat süreci ile ilgili gelişmeler ve değerlendirmeler için ayrıca şu kaynaklara bakılabilir: Akpınar, 2001; Arcayürek, 2003; Bayramoğlu,

2001; Bölügiray, 1999; Bölügiray, 2000; Cevizoğlu 2001a; Cevizoğlu, 2001b; Çandar, 2001; Donat, 1999; Ilıcak, 2001.

-Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Sekreterliği konusunda bkz.: İba, 1999; Bölügiray, 1999, Bölügiray, 2000; Özdemir, 1989. Tartışmalar için de bkz. Baykam, 2001; Bayramoğlu, 2001; Çandar, 2001; Ilıcak, 2001.

-Bu yargısal seçimin değerlendirmesi için bkz. Yüksel, 2001.

Kaynakça:

-AKPINAR, Hakan (2001). 28 Şubat Postmodern Darbenin Öyküsü, Ümit Yayıncılık, Ankara.

-ARCAYÜREK, Cüneyt (2003). Büyüklere Masallar Küçüklere Gerçekler: 9, 28 Şubat'a İlk Adım, Bilgi Yayınevi, Ankara.

-BAYRAMOĞLU, Ali (2001). 28 Şubat: Bir Müdahalenin Güncesi, Birey Yayıncılık, İstanbul.

-BÖLÜGİRAY, Nevzat (1999). 28 Şubat Süreci 1 (Süreç), Tekin Yayınevi, İstanbul.

-BÖLÜGİRAY, Nevzat (2000) 28 Şubat Süreci 2 (Refahiyol Dönemi), Tekin Yayınevi, İstanbul.

-CEVİZOĞLU, Hulki (2001a). 28 Şubat Bir Hükümet Nasıl Devrildi, Işık Yayıncılık Ceviz Kabuğu Yayınları, Ankara.

-CEVİZOĞLU, Hulki (2001b). Generalin 28 Şubat İtirafı: Post-Modern - Darbe, Işık Yayıncılık Ceviz Kabuğu Yayınları, Ankara.

- ÇANDAR, Cengiz (2001). 28 Şubat Postmodern Darbe Geçidi'nde (1996-2000) Çıktık Açık Alınla, İkinci Baskı, Timaş Yayınları, İstanbul.
- DEARING, James W. ve ROGERS, Everet M. (1996). Communication Concepts: 6 Agenda Setting, Sage, Thousand Oaks, USA.
- DONAT, Yavuz (1999). Öncesi ve Sonrasıyla 28 Şubat, Bilgi Yayınevi, Ankara.
- GÖKÇE, Orhan (2001). İçerik Çözümlemesi, Üçüncü Baskı, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya.
- İLİCAK, Nazlı (2001). Sert Adımlarla Her Yer İnsin 28 Şubat'ın Perde Arkası, İkinci Baskı, Timaş Yayınları, İstanbul.
- İBA, Şaban (1999). Milli Güvenlik Devleti, Çiviyazıları, İstanbul.
- ÖZDEMİR, Hikmet (1989). Rejim ve Asker, Afa Yayınları, İstanbul.
- SHOEMAKER, Pamela J. ve Stephen D. Reese (1991). Mediating the Message, Longman, New York, USA.
- YÜKSEL, Erkan (2001). Medyanın Gündem Belirleme Gücü, Çizgi Kitabevi, Konya.